

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Socialnämnden

Datum:
2023-11-28

Diarienummer:
SCN-2023-00812

Handläggare:
Åsa Hedlund, Magnus Bergmark och Magnus Tibbing

Verksamhetsplan, budget och internkontrollplan 2024

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** anta verksamhetsplan, budget och internkontrollplan för 2024 enligt föreliggande förslag samt
2. **att** överlämna antagen verksamhetsplan, budget och internkontrollplan till kommunstyrelsen.

Ärendet

Verksamhetsplanen beskriver hur nämnden ska förverkliga det övergripande styrdokumentet Mål och budget 2024 med plan för 2025–2026 som beslutades av kommunfullmäktige den 6–7 november 2023. Planen beskriver även hur utvecklingen av nämndens grunduppdrag enligt reglementet bidrar till fokusmålen. Nämndens budget visar hur nämnden fördelar de ekonomiska resurser som den tilldelats i Mål och budget 2024 med plan för 2025–2026.

Internkontrollplanen är ett stöd i styrningen av verksamheten och ett hjälpmedel för nämnden att nå verksamhetsmålen.

Beredning

Ärendet har beretts av socialförvaltningen.

Föredragning

Verksamhetsplan och uppföljningsplan för verksamhetsåret 2024

Förvaltningen har utifrån den politiska inriktningen i det övergripande styrdokumentet Mål och budget 2024 med plan för 2025–2026 utarbetat ett förslag till verksamhetsplan för socialnämnden för år 2024. Verksamhetsplanen ska vara ett aktiverande dokument som visar hur nämnden avser att uppfylla kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag. Planen beskriver även hur utveckling av nämndens grunduppdrag enligt reglementet bidrar till fokusmålen. Planen ska vägleda förvaltningen i dess arbete under verksamhetsåret 2024 och anger vilka åtgärder nämnden ska genomföra. Åtgärderna synliggörs satsningar och prioriteringar inom nämndens ansvarsområde.

Uppföljningsplanen (bilaga 2 till verksamhetsplanen) är det övergripande styrdokument som beskriver uppföljningen av nämndens ansvarsområden. Planen beskriver övergripande hur och vilka uppföljningar som ska genomföras under 2024 och när de ska redovisas för nämnden.

Interkontrollplan för verksamhetsåret 2024

Socialnämnden upprättar årligen en internkontrollplan. Planen är ett stöd i nämndens styrning av verksamheten och ett hjälpmedel för att nå verksamhetsmålen. Planens syfte är att bidra till att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt, att den finansiella rapporteringen och information om verksamheten är tillförlitlig samt att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, föreskrifter, policyer och riktlinjer.

Kontrollmomenten i internkontrollplanen följs upp enligt beskriven frekvens och metod. Resultatet av kontrolltillfällena redovisas per april och per augusti. I samband med årsbokslut redovisas resultatet av samtliga kontrollmoment till nämnden och till kommunstyrelsen.

Internkontrollplanen avseende 2024 är väsentligen oförändrad jämfört med 2023, eftersom kontrollmomenten bedöms fånga ett tvärsnitt av nämndens verksamheter och bedöms fortsatt vara relevanta. Samtliga kontrollmoment, tillsammans med en analys över nämndens arbete med intern kontroll, finns i bilaga till tjänsteskrivelsen.

Barnkonsekvensanalys

Perspektiven för barn bedöms när det är aktuellt i samband med genomförandet av respektive åtgärd enligt verksamhetsplanen och inom ramen för nämndens grunduppdrag och har därför inte beaktats i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Socialnämnden får 950 miljoner kronor i kommunbidrag för 2024, vilket är uppräknat med prisindex, riktade satsningar och justerat för resultatförstärkande åtgärder. Utöver kommunbidraget räknar förvaltningen med 95 miljoner kronor i övriga intäkter. Nämndens omställningsarbete för att säkerställa att verksamheterna är kostnadseffektiva samtidigt som de håller hög kvalitet kommer att fortsätta för att klara en budget i balans och en långsiktigt hållbar ekonomi.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 28 november 2023
- Verksamhetsplan och budget 2024 inkl. bilagor
- Internkontrollplan 2024, inklusive analys enligt reglemente

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Socialnämnden

Dokumentansvarig:
Åsa Hedlund

Datum:
2023-12-20

Diarienummer:
SCN-2023-00812

Verksamhetsplan och budget 2024–2026

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Inledning	3
Nämndens uppdrag.....	3
Politisk plattform	3
Omvärld och förutsättningar.....	4
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget	5
Begrepp som används i verksamhetsplanen	5
Kommunfullmäktiges fokusmål.....	7
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.....	7
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.....	9
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen.....	10
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	12
Indikatorer	16
Budget 2024 Kompletteras senare.....	17
Nämndens driftbudget.....	17
Nämndens investeringar.....	17
Bilaga 1 Styrdokument	18
Bilaga 2 Uppföljningsplan	19
Inledning.....	19
Nämndens uppföljning	19

Inledning

Nämndens uppdrag

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg i alla åldrar (inte ekonomiskt bistånd). Det inkluderar stöd till barn, ungdomar och deras föräldrar, samt stöd till personer med missbruks- eller annan beroendeproblematik. Nämnden ansvarar också för bostadssociala frågor, mottagande av ensamkommande barn, socialt utsatta EU-medborgare, familjerättsliga frågor samt insatser för den nationella minoriteten romer. Socialnämnden ansvarar även för förebyggande ANDTS-arbete.

Politisk plattform

Socialnämnden ska bidra till att alla Uppsalabor har förutsättningar att leva ett gott och utvecklande liv oavsett bakgrund. Socialnämnden ska garantera det yttersta sociala skyddsnetet för alla invånare i Uppsala kommun.

Barn har rätt till en trygg uppväxt. Föräldraskapet är avgörande för hur barn utvecklas. Nämndens verksamhet ska stödja föräldrars förmåga att ge sitt barn en god omsorg. Om stödjande och frivilliga insatser inte räcker och barnet far illa så har samhället ett ansvar att ingripa för barnets bästa och ge barnet omsorg på annan plats till dess att föräldrarna bedöms ha återfått föräldraförmåga. I alla beslut ska barnkonventionen och barnets bästa vara styrande.

Människor som har det svårt, som hamnat i missbruk, hemlöshet eller prostitution ska få det stöd de behöver för att lämna den utsatta situationen. Stödinsatser ska utgå från den utsattes egna situation och förmågan, exempelvis som genom metoden Bostad först. Våld i nära relationer är ett omfattande samhällsproblem som begränsar människors frihet. Mäns våld mot kvinnor är vanligast förekommande och är det yttersta uttrycket för ojämställdhet. Våldet ska upptäckas, synliggöras, förebyggas och åtgärdas. Likaså ska arbetet för att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck prioriteras och utsatta ska ges stöd och skydd för ett liv i frihet.

Socialnämndens stöd bygger på delaktighet. Nämnden arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande. Insatser, ska vara effektiva, rättssäkra, evidensbaserade och hålla hög kvalitet samtidigt som de är kostnadseffektiva. För att fler ska ha tillit till socialtjänstens arbete, så intensifieras det uppsökande informationsarbetet. Tillit byggs också av allt vi gör som socialnämnd och socialtjänst. Bemötande och arbetsmetoder är centralt. En god arbetsmiljö för våra medarbetare är avgörande för kvaliteten, tilliten och effektiviteten för förvaltningens arbete och för kompetensförsörjningen.

Socialnämnden har ett ansvar att motverka brottslighet. Socialtjänsten ska fortsätta samverka inom SSPF, med skola, polis och fritidsverksamheterna för att fånga upp unga i riskzonen för kriminalitet. I det arbetet ska användning av droger bland barn och unga samt skolfrånvaro motverkas. Människor som redan hamnat i kriminalitet ska få insatser och stöd för att lämna den kriminell livsstilen genom avhopparverksamhet. Förebyggande åtgärder kräver en bred samverkan mellan många olika delar av kommunen. Vi ska fortsätta samverka genom evidensbaserade metoder såsom Group violence intervention (GVI) och Effektiv samordning för ökad trygghet (EST). Genom

låga trösklar, god kvalitet och effektiv samverkan med andra aktörer ska socialnämndens verksamhet bidra till ett tryggt Uppsala för alla.

Omvärld och förutsättningar

Ärendeinflödet till socialnämndens verksamheter är fortsatt högt. Inom den myndighetsutövande barn- och ungdomsvården är antalet unika barn och ungdomar som är aktuella med en orosanmälan högre än tidigare år. Vuxen missbruksvård hanterar fler klienter jämfört med föregående år och flertalet klienter har omfattande vårdbehov till följd av samsjuklighet. I likhet med tidigare år har det höga inflödet en direkt påverkan på såväl ekonomi som arbetsmiljö. Inflödet av ärenden och att fler individer är i behov av stöd, har medfört ökad handläggning och ökade insatskostnader inom hela förvaltningen.

Nämnden fortsätter att arbeta för en rimlig arbetsbelastning och god arbetsmiljö inom alla verksamheter. Som ett led i det har kompetens- och befogenhetstrappor införts inom myndighetsutövande barn- och ungdomsvård och vuxen missbruksvård. En målsättning med satsningen är att skapa en tydligare struktur som kortar avståndet mellan medarbetare och ledning, och som frigör mer tid till kärnuppdraget. Det är även ett led i förvaltningens långsiktiga arbete med att rekrytera och behålla socionomkompetens.

För att möta de ökade kostnader som följer med det höga ärendeinflödet, fortsätter nämnden även att genomföra Anpassningar av verksamheter och arbetssätt i syfte att nå budget i balans och en långsiktigt hållbar ekonomi.

Under de kommande åren träder ett antal lagändringar i kraft som kommer att påverka nämndens verksamheter. Det gäller bland annat en lagändring som föreslås träda i kraft i april 2024 om stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende. Den innebär bland annat att skyddat boende blir en tillståndspliktig boendeinsats enligt socialtjänstlagen, och att barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska bedömas och beviljas insatsen individuellt. Dessutom har regeringen aviserat att den nya socialtjänstlagen och en omarbetning av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga ska presenteras under år 2024, med sannolikt ikraftträdande under år 2025. Därtill pågår samsjuklighetsutredningen som kan komma att få stor påverkan på framför allt missbruksvården beroende på hur långtgående lagändringar blir.

Den senaste tidens våldsvåg i Sverige har drabbat Uppsala hårt. Hela samhället behöver bidra för att vända utvecklingen och i Uppsala kommuns kraftsamling förväntas alla nämnder och bolagsstyrelser delta. Att delta i arbetet är en viktig del i socialnämndens grunduppdrag och något som socialnämndens verksamheter arbetar med varje dag. Under år 2024 kommer dessutom riktade satsningar mot narkotika i skolan att genomföras och nämnden kommer att utveckla behandlingsinsatser mot grovt kriminella ungdomar i åldrarna 13–17 år. Nämnden kommer även att utveckla tidigt förebyggande insatser riktade till familjer.

En annan del av nämndens trygghetsarbete innebär att arbeta integrationsfrämjande och att motverka den desinformation som riktas mot socialtjänsten. Den felaktiga information om hur socialtjänsten arbetar, inte minst när det gäller omhändertagande av barn och ungdomar, kräver fortsatta satsningar. Nämnden kommer framöver bland annat att utvärdera införandet av samhällsvägledare och kulturtolkar. Utvecklingsarbetet med tidigt förebyggande insatser riktade till familjer är också en del i detta.

Socialnämnden fortsätter att förbättra nämndens digitala förutsättningar inom alla verksamheter och även i relation till kommuninvånarna. Arbetet handlar bland annat om att ställa om och förbättra förutsättningarna för digital handläggning, vilket i sig förväntas bidra till minskad administrativ belastning så att tid och resurser frigörs till kärnverksamheterna. Nämnden arbetar även med att utveckla möjligheterna till säker digital kommunikation såväl inom förvaltningen som vid externa kontakter och att möjliggöra e-tjänster för brukare. Under år 2023 har ett digitaliseringsteam skapats för att öka digitaliseringstakten i nämndens verksamheter. Omställningsarbetet behöver fortsätta att prioriteras för att möta kommuninvånarnas förväntningar och behov av stöd och för att klara grunduppdraget framöver.

Nämnden arbetar även med att stärka sin krisberedskap för att minska sårbarheter, förbättra kontinuitetshantering och öka förmågan att hantera samhällsstörningar. I arbetet ingår planering för att kunna arbeta analogt när vardagens tillgängliga teknik inte fungerar. Arbetet är även en del av kommunens och nämndens utveckling av det civila försvaret.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Nämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2024 – 2026. Nämnden följer upp verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, delårsbokslutet per augusti och årsbokslutet. Nämnden ansvarar för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sina respektive verksamhetsområden.

I samband med att nämnden beslutar om verksamhetsplan och budget beslutar den även om plan för intern kontroll. Socialförvaltningen ansvarar för att omsätta planerna i praktisk handling.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Begrepp	Beskrivning
Fokusmål	Kommunfullmäktiges mål i <i>Mål och budget</i> . Nämnden konkretiserar fokusmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med grunduppdrag, nämndmål, strategier, åtgärder och indikatorer.
Uppdrag	Uppdrag som ges till nämnden genom kommunfullmäktiges Mål och budget eller genom beslut som fattas under året av kommunfullmäktige och/eller kommunstyrelsen. Till uppdrag från Mål och budget tar nämnden fram åtgärder och vid behov strategier för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen.
Grunduppdrag	Nämndens grunduppdrag enligt reglementet. Utvecklingen av grunduppdraget beskrivs med nämndmål med åtgärder och/eller indikatorer.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måloppfyllelse konkretisera fokusmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder. Under fokusmål 1 finns ett kommungemensamt obligatoriskt nämndmål inom arbetsmiljö.
Budget	Nämndens budget utgår från <i>Mål och budget</i> och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egen regi redovisar budgeten separat för de båda verksamhetsformerna.
Strategi	Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2024-2026 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina nämndmål och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka

Begrepp	Beskrivning
	jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden gäller båda verksamhetsformerna eller enbart den ena eller andra.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (till exempel program eller handlingsplan).
Indikator	Indikatorer mäter trender, resultat och önskade effekter i när- och omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. De ska kunna jämföras över tid och där det är möjligt med andra organisationer och kommuner. De kan användas i styrningen genom att sätta ett målvärde för respektive indikator för planperioden.

Kommunfullmäktiges fokusmål

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Nämndens grunduppdrag

Målsättningen med socialnämndens arbete är ge människor stöd att utveckla sina resurser för att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Genom att ta tillvara individens och dess nätverks egna resurser och se till andra instansers ansvar innan insats sätts in, får individen sina behov hållbart tillgodosedda.

Nämndmål: Nämnden ska ha en budget i balans och en långsiktigt hållbar ekonomi

För att möta invånarnas behov av stöd och ha en budget i balans och en långsiktigt hållbar ekonomi, fortsätter nämnden att genomföra anpassningar av verksamheter och arbets sätt.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Minska vårddygnet utanför eget hem inom barn- och ungdomsvården till förmån för fler hemmaplanslösningar.		Behovet av vårddygn utanför eget hem minskar inom barn- och ungdomsvården.
Minska vårddygnet utanför eget hem inom vuxen missbruks- och övrig vuxenvård till förmån för fler hemmaplanslösningar och genom förbättrade vårdkedjor.		Behovet av vårddygn utanför eget hem minskar inom vuxen missbruks- och övrig vuxenvård.
Genomföra åtgärder inom den myndighetsutövande barn- och ungdomsvården för att minska behoven av inhyrd personal och öka den ordinarie bemanningen.		Behoven av inhyrd personal och personalomsättning minskar samtidigt som arbetsmiljön förbättras inom den myndighetsutövande barn- och ungdomsvården.

Tabell 1. Nämndens åtgärder till nämndmål: Nämnden ska ha en budget i balans och en långsiktigt hållbar ekonomi.

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

För att klara av välfärdsuppdraget behöver kommunens alla nämnder och bolag säkerställa en resurseffektiv verksamhet. Socialnämnden bidrar i arbetet genom effektiva stödprocesser inom förvaltningen och att de gemensamma stödfunktionerna bidrar till att frigöra resurser till nämndens kärnverksamheter.

I arbetet ingår att utveckla och förbättra nämndens digitala förutsättningar som beskrivs under uppdrag 3. Genom att digitalisera processer och arbets sätt är förhoppningen till exempel att minska administrativ arbetstid så att medarbetarnas kompetens frigörs för kvalificerade uppgifter och socialt arbete. Dessutom förväntas arbetet innebära ökad kvalitet och effektivare handläggning, samtidigt som det får hållbarhetseffekter i exempelvis färre utskrifter.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla användandet av stödprocesser och förvaltningsgemensamma stödfunktioner.		Resurser frigörs till nämndens kärnverksamheter.

Tabell 2. Nämndens åtgärder till Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

Uppdrag 3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Socialnämnden utvecklar och förbättrar digitala arbetssätt inom alla verksamheter och även i relation till kommuninvånare och samverkansparter. Omställningsarbetet ingår som ett led i att ställa om till digital handläggning och digital akt. I arbetet ingår även att utreda och implementera e-tjänster för brukare och säker digital kommunikation såväl inom förvaltningen som vid externa kontakter.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla digitala verktyg i kärnverksamheterna.		Ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande
Förbereda och implementera e-tjänster för brukare.		Ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande
Förbereda och implementera digitala tjänster för säker digital kommunikation.		Ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande

Tabell 3. Nämndens åtgärder till Uppdrag 3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Uppdrag 4. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Kompetensförsörjning bidrar till att grunduppdraget utförs adekvat och rättssäkert och utgör en förutsättning för justering av personalresurser i förhållande till uppdragets omfattning. Att rekrytera och behålla erfarna socionomer är en utmaning inom hela förvaltningen och i synnerhet inom avdelningen barn och ungdom myndighet. Satsningen på kompetens- och befogenhetstrappor är ett led i målet att stärka kompetensförsörjning. Arbetet omfattar även de åtgärder och det arbete som beskrivs under uppdrag 1 och 3. Nämnden arbetar även för att säkerställa hållbara och säkra arbetssätt för förvaltningens medarbetare.

Nämndmål: Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Kommunens systematiska arbetsmiljöarbete ska i första hand vara förebyggande och hälsofrämjande. Väl fungerande systematik, rutiner och den löpande dialogen mellan chef och medarbetare skapar förutsättningar för kommunen som arbetsgivare att säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Alla medarbetare har därtill ett individuellt ansvar att aktivt bidra till en god arbetsmiljö.

Samtliga nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och det systematiska arbetsmiljöarbetet i den egna verksamheten samt säkerställa att en returnering av arbetsmiljöuppgifter kan hanteras på ett bra sätt.

Som arbetsgivarnämnd har kommunstyrelsen en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö och följer därför upp hur nämnderna tillämpar det systematiska arbetsmiljöarbetet. Dessutom kommer kommunstyrelsen under planperioden särskilt följa upp och analysera de arbetsmiljörelaterade nyckeltalen hållbart medarbetarengagemang, sjukfrånvaro och upprepad kortidssjukfrånvaro samt tillbud och arbetsskador på kommunövergripande nivå.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätt att utveckla och arbeta med kompetens- och befogenhetstrappor.		Kompetensförsörjningen arbetsmiljön stärks
Kartlägg behov och ta fram rutiner för säkra och trygga hembesök.		En god och säker arbetsmiljö

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Vidta hälsofrämjande åtgärder, i samråd med fackliga organisationer och skyddsombud, för att säkerställa arbetsmiljön för förvaltningens medarbetare genom en hållbar arbetsbelastning och återhämtning.		Säkerställer att medarbetarna på socialförvaltningen har en god och hållbar arbetsmiljö

Tabell 4. Nämndens åtgärder till Uppdrag 4. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Uppdrag 8. Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Uppsala kommun arbetar tillsammans med Region Uppsala och övriga kommuner i länet för att uppnå målbilden Effektiv och nära vård 2030. Socialnämnden deltar i omställningen och samverkar med andra berörda nämnder och Region Uppsala.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsatt utvecklande av samverkan med berörda nämnder för att tillsammans stärka kommunens del i arbetet med förebyggande och hälsofrämjande effektiv och nära vård 2030.	Verksamhetsplan Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) 2024–2026	Effektiv och nära vård i samverkan

Tabell 5. Nämndens åtgärder till uppdrag 8. Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Nämndens grunduppdrag

Socialnämnden arbetar för att ge stöd till människor med olika vårdbehov. En stor del av behoven tillgodoses genom insatser som tillhandahålls av externa leverantörer. Nämnden är således i hög grad beroende av goda kontakter med näringslivet och arbetar för att alltid vara professionell och ge ett gott bemötande vid kontakten med leverantörer. Det gäller såväl när det rör sig om mindre direktupphandlingar som vid omfattande ramavtalsupphandlingar.

Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Nämndens kontakter med företag sker framför allt i samband med upphandlingar av insatser till nämndens brukare och är en del av nämndens grunduppdrag. Nämnden arbetar löpande med att utveckla och förbättra upphandlingsprocesserna och andra sammanhang där kontakt med externa leverantörer äger rum. Arbetet sker fortlöpande bland annat i samband med nya upphandlingar och i samband med nämndens systematiska uppföljning av ramavtal.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla och förbättra nämndens processer vid upphandlingar och andra kontakter med externa leverantörer.	Riktlinjer för upphandling och inköp	Upphandlingsprocesser är effektiva samtidigt som socialnämnden uppfattas som en professionell avtalspart
Uppmuntra till ett väl fungerande näringsliv och motverka osund konkurrens och välfärdsbrott.	Handlingsplan mot välfärdsbrott	Motverkar osund konkurrens och välfärdsbrott samt bidrar till ett väl fungerande arbetsliv

Tabell 6. Nämndens åtgärder till Uppdrag 12. Förenkla företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Uppdrag 15. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Genom extern finansiering kan flera verksamheter inom socialnämnden utbyta erfarenheter med internationella aktörer.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta att söka extern finansiering för internationella erfarenhetsutbyten.		

Tabell 7. Nämndens åtgärder till Uppdrag 15. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Nämndens grunduppdrag

Socialnämnden bidrar i kommunens miljö- och klimatarbete genom att säkerställa att nämndens olika verksamheter inom i första hand den egna regionen följer Uppsala kommun klimat- och miljömål. Hänsyn till miljömässiga krav tas även i samband med upphandlingar.

Uppdrag 20. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

I nämndens verksamheter handlar klimatomställningen om att prioritera åtgärder inom de områden där nämndens miljö- och klimatpåverkan är som störst i förhållande till verksamheternas möjligheter att utifrån sina förutsättningar bestämma och styra över miljöpåverkan. Det omfattar till exempel att använda hållbara transporter och säkerställa en hållbar konsumtion vad gäller ekologiska livsmedel samt att minska plastanvändningen. Arbetet innefattar även effekterna av nämndens digitaliseringsarbete (se till exempel uppdrag 3).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Minska nämndens miljöpåverkan, med särskilt fokus på etappmålen 2, 5 och 6 i kommunens miljö- och klimatprogram.	Miljö- och klimatprogram Riktlinjer för upphandling och inköp	Etappmål 2: Fossilbränslefria transporter Etappmål 5: Ökad andel ekologiska livsmedel inom nämndens alla verksamheter inklusive externa leverantörer. Etappmål 6: Minskad användning av plastprodukter gjord av fossil råvara.

Tabell 82. Nämndens åtgärder till Uppdrag 20. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Uppdrag 21. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

I Mål och budget 2024–2026 finns ett nytt mål om att Uppsala ska vara klimatanpassat senast 2040. Uppsala ska vara ett robust samhälle som är anpassat till de

klimatförändringar som sker i dag och som inte kan förhindras i framtiden. För att säkerställa att Uppsala är rustat att stå emot konsekvenser av extrema väderhändelser och att nämnden bidrar till att liv, hälsa, egendom och miljö med dess djur och natur skyddas mot konsekvenser av ett förändrat klimat behöver kommunen fortsätta och utveckla det aktiva och systematiska arbetet med klimatanpassning.

Socialnämnden fokuserar på att identifiera och åtgärda risker i verksamheterna samt säkerställa nämndens beredskap att hantera händelser som beror på ett förändrat klimat såsom exempelvis skyfall, översvämningar och värmeböljor med mera. Arbetet behöver ske samordnat och i bred lokal samverkan med de aktörer som förväntas bidra till anpassning av den byggda miljön.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Kartlägg socialnämndens behov och utveckla i samverkan med andra berörda aktörer att nämnden har beredskap att hantera händelser som beror på ett förändrat klimat.		Nämnden har beredskap att hantera händelser som beror på ett förändrat klimat.

Tabell 9. Nämndens åtgärder till uppdrag 21. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Nämndens grunduppdrag

Att bidra till och delta i kommunens trygghetsskapande arbete är en viktig del i socialnämndens grunduppdrag och syftar bland annat till att barn, ungdomar och vuxna ska kunna växa upp och leva i en trygg miljö. Nämnden bidrar till kommunens mål om en tryggare kommun med jämlika livsvillkor inom alla delar av nämndens ansvarsområde och arbetar med såväl förebyggande som stödjande insatser riktade till enskilda individer och familjer.

Uppdrag 26. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Den senaste tidens våldsvåg i Sverige har drabbat Uppsala hårt. Hela samhället behöver bidra för att vända utvecklingen och i Uppsala kommuns kraftsamling förväntas alla nämnder och bolagsstyrelser delta.

Att delta i detta arbete är en viktig del i socialnämndens grunduppdrag och något som socialnämndens verksamheter arbetar med varje dag. Under år 2024 kommer dessutom riktade satsningar mot narkotika i skolan (se uppdrag 33) att genomföras och nämnden kommer att utveckla verksamhet för barn och ungdomar i åldrarna 13–17 år som befinner sig i eller vill lämna grov kriminalitet. Nämnden kommer även att utveckla samverkansarbetet med tidigt förebyggande insatser riktade till familjer som sker på familjecentralerna. Den myndighetsutövande barn- och ungdomsvården kommer också att öka deltagandet i samverkansformen skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF).

Inom ramen för ovan ingår även att utveckla nämndens arbete för att förebygga och hantera hot och våld och annan otillåten påverkan mot medarbetare och förtroendevalda. Nämnden kommer också att arbeta med att utveckla och stärka det sociala stödet till kommuninvånarna som drabbas av våldsrelaterade händelser.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla SSPF och SSPF junior med ökat deltagande av den myndighetsutövande barn- och ungdomsvården.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete	Tryggheten och säkerheten i barns och ungas sociala miljö ökar
Implementera Risk-, Behov- och Mottaglighetsprinciperna (RBM) och riskbedömningsinstrument inom barn och ungdomsvården.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete	Tryggheten och säkerheten i barns och ungas sociala miljö ökar
Utveckla verksamhet för barn och ungdomar i åldrarna 13–17 år som befinner sig i eller vill lämna grov kriminalitet.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete	Tryggheten och säkerheten i barns och ungas sociala miljö ökar
Utveckla tidigt förebyggande insatser riktade till familjer, exempelvis samverkan inom ramen för familjecentralerna.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete	Tryggheten och säkerheten i barns och ungas sociala miljö ökar
Utveckla nämndens arbete för att förebygga och hantera hot och våld och annan otillåten påverkan mot medarbetare och förtroendevalda.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete Socialförvaltningens rutin ”Förebygga och hantera situationer där det kan	Nämndens verksamheter är trygga och säkra

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
	förekomma hot våld och annan otillåten påverkan”	
Stärka och utveckla det sociala krisstödet till civila som drabbas av våldsrelaterade händelser.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete	Stärkt socialt krisstöd till civila som drabbas av våldsrelaterade händelser

Tabell 10. Nämndens åtgärder till uppdrag 26. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Uppdrag 27. Förebygg och bryt segregationen och stärk den sociala sammanhållningen.

En uppväxt i områden med lägre socioekonomisk status påverkar individers hälsa, utbildningsnivå och framtid på arbetsmarknaden. Genom att arbeta tillsammans med övriga kommunkoncernen och andra berörda aktörer för att minska orsakerna till segregation och ojämlika livsvillkor ökar alla invånares möjligheter till en bra framtid samtidigt som otrygghet och kriminalitet motverkas och kommunens attraktivitet ökar. Socialnämndens arbetar för att dess verksamheter och insatser ska komma alla till godo och att skillnader i livsvillkor kompenseras samtidigt som segregation motverkas.

Inom ramen för grunduppdraget erbjuder socialnämnden akut stöd till individer som inte har en boendelösning och arbetar för att motverka hemlöshet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Delta i kommunens arbete för att förebygga och bryta segregationen.		Segregation minskar och jämlika livsvillkor ökar
Fortsätta att i samverkan med andra aktörer utveckla nämndens arbete mot människor som lever i hemlöshet.	Bostad för alla - Program för bostadsförsörjningen	Hemlösheten minskar i kommunen.

Tabell 11. Nämndens åtgärder till uppdrag 27. Förebygg och bryt segregationen och stärk den sociala sammanhållningen.

Uppdrag 29. Utreda möjligheterna att erbjuda kvinnor i skyddat boende en trygg bostadssituation.

Uppsalas bostadsbrist gör det svårare för våldsutsatta personer att lämna våldsamma relationer. Kommunen erbjuder våldsutsatta personer förtur till bostad genom bostadssociala kontrakt där bostaden hyrs i andra hand. En utredning ska genomföras om möjligheterna att bevilja förstahandskontrakt direkt för tidigare våldsutsatta personer. Som utgångspunkt ska inte skulder orsakade av att den tidigare partnern tagit lån i den våldsutsattas namn utgöra ett hinder för förstahandskontrakt. Det ger tillgång till ett tryggt och säkert boende när det akuta behovet av plats på skyddat boende har upphört.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utred i samverkan med kommunstyrelsen möjligheterna att erbjuda kvinnor i skyddat boende en trygg bostadssituation.	Uppsala kommuns program mot våld i nära relationer	Boendesituationen för tidigare våldsutsatta tryggas

Tabell 12. Nämndens åtgärder till uppdrag 29. Utreda möjligheterna att erbjuda kvinnor i skyddat boende en trygg bostadssituation.

Uppdrag 30. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Att arbeta integrationsfrämjande är en del av kommunens och nämndens trygghetsarbete och ingår i socialnämndens grunduppdrag, vilket innebär att det är något som socialnämndens verksamheter arbetar för varje dag. Nämnden fortsätter satsningarna för att motverka den desinformation som riktas mot socialtjänsten, inte minst när det gäller omhändertagande av barn och ungdomar. Bland annat kommer nämnden att utvärdera införandet av samhällsvägledare och kulturtolkar men även andra åtgärder kommer att genomföras för att öka tilliten till socialtjänsten och på så sätt stärka demokratin. Utvecklingsarbetet inom ramen för uppdrag 26 med tidigt förebyggande insatser riktade till familjer är en del i detta.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genomföra åtgärder som bidrar till att öka tilliten till socialtjänsten och stärka demokratin.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete	Integrationen förbättras samtidigt som tilliten till socialtjänsten ökar och demokratin stärks.
Utvärdera införandet av samhällsvägledare och kulturtolkar.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete	Integrationen förbättras samtidigt som tilliten till socialtjänsten ökar och demokratin stärks.

Tabell 13. Nämndens åtgärder till uppdrag 30. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Uppdrag 32. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Att förebygga psykisk ohälsa ingår i socialnämndens grunduppdrag. I många av nämndens verksamheter möter man människor som har komplexa behov där psykisk ohälsa är en del och nämnden har därför alltid behov av att stärka kompetens och samverkan inom området.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Förbättra samverkan mellan barn- och ungdomsvården och barn- och ungdomshälsan inom regionen.	Verksamhetsplan Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) 2024–2026	Arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa stärks.
Genomför kompetenshöjande insatser i suicidprevention.	Verksamhetsplan Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) 2024–2026	Arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa stärks.

Tabell 14. Nämndens åtgärder till Uppdrag 32. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Uppdrag 33. Insatser mot droger i skolan och barn och ungas nära miljö ska stärkas.

Socialnämnden samordnar kommunens förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, doping, tobak och spel. Uppdraget omfattar både förebyggande och uppsökande arbete i syfte att förhindra att barn, ungdomar och vuxna far illa. I grunduppdraget ingår också att ansvara för myndighetshandläggning samt tillgodose att personer får hjälp och stöd i frågor som rör alkohol och droger, missbruk och olika beroenden. Socialnämnden kommer inom ramen för uppdraget att rikta insatser mot droger i skolan och barn och ungas nära miljö, till exempel genom att utöka och förstärka Ungdomscentrums arbete.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla samverkan med och information till andra berörda parter inom ramen för nämndens drogförebyggande arbete för barn och unga.		Bidra till minskad droganvändning

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla och förstärk Ungdomscentrums arbete mot droger i skolan och barn och ungas nära miljö.		Bidra till minskad droganvändning

Tabell 15. Nämndens åtgärder till uppdrag 33. Insatser mot droger i skolan och barn och ungas nära miljö ska stärkas.

Uppdrag 35. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Kommunens förmåga till civilt försvar tar sin utgångspunkt i kommunens krisberedskap och syftar till att inför och under höjd beredskap och ytterst krig, värna befolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp. Planering för att minska sårbarheter, stärka kontinuitetshandling och öka förmågan att hantera samhällsstörningar pågår och planeringen för civilt försvar ska stärkas i alla kommunens verksamheter. Ett systematiskt arbete med utbildning och övning krävs inom kommunens verksamheter och i samverkan med civilsamhället. Beredskap krävs även för att kunna arbeta analogt när vardagens tillgängliga teknik inte längre fungerar.

Socialnämnden har många verksamheter som räknas som samhällsviktiga och är en viktig part i kommunens arbete med stärkt beredskap. Inom nämnden pågår arbete i syfte att utveckla och förbättra verksamheternas beredskap så att nämnden kan säkerställa stöd och insatser till invånarna även vid samhällsstörningar.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätt att utveckla nämndens krisberedskap så att nämndens verksamheter kan säkerställa stöd och insatser till brukare och kommuninvånare även vid samhällsstörningar.	Program för krisberedskap och civilt försvar	Samhällsviktig verksamhet säkerställs vid samhällsstörningar.
Fortsätt arbetet med att utveckla nämndens kontinuitetsplanering för höjd beredskap.	Program för krisberedskap och civilt försvar	Samhällsviktig verksamhet säkerställs vid samhällsstörningar.

Tabell 16. Uppdrag 35. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Indikatorer

Nedan följer de indikatorer från fokusmålen i Mål och budget som rör nämnden och som kommer att ligga till grund för bedömningen av statusen för uppdrag, grunduppdrag och nämndmål.

Indikator	2021	2022	2023	Mål	Källa
Trygg och säker kommun					
Andel (%) som känner sig trygga i skolan, grundskola, kommunala skolor (A2030)	93	93		Öka	Egen uppföljning
Kvinnor	93	93			
Män	93	93			
Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning i kommunen, antal/100 000 inv	19	52		Minska	N07402
Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus i nära parrelation med offret i kommunen, antal/100 000 invånare	76	71		Minska	N07401
Jämlika livsvillkor och folkhälsa					
Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 invånare	7,6	5,4		Minska	U00915
Ungdomar som aldrig använt narkotika, årskurs 7, 9 och årskurs 2 gymnasiet, andel (%)	88		89	Öka	Liv och hälsa ung
Kvinnor	91		92		
Män	86	89			
Bostäder för alla					
Antal bostäder per 1 000 invånare för sociala ändamål (särskilda ekonomiska/sociala skäl samt enligt bostättningslagen per sista dec.)	4,1	3,1			Egen uppföljning

Tabell 17. Nämndens indikatorer inom trygg och säker kommun, jämlika livsvillkor och folkhälsa samt bostäder för alla

Budget 2024

Nämndens driftbudget

Belopp i miljoner kronor	Budget 2024	Budget 2023	Prognos 2023
Taxor och avgifter	4	4	4
Statsbidrag	73	53	83
Försäljning verksamhet	13	24	13
Övriga intäkter	5	5	8
Summa intäkter	95	86	108
Lämnade bidrag	-17	-15	-15
Köp av huvudverksamhet inom egen nämnd	-289	-284	-283
Köp av huvudverksamhet	-319	-300	-322
Övriga kostnader	-420	-399	-399
Avskrivningar	0	0	0
Summa kostnader	-1 045	-998	-1 020
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0
Summa nettokostnader	-950	-912	-912
Kommunbidrag fördelat per verksamhet			
Politisk verksamhet	5	5	5
Missbrukarvård och övrig vård för vuxna	234	218	218
Barn- och ungdomsvård	685	666	666
Familjerätt och familjerådgivning	24	21	21
Flyktningmottagande	2	2	2
Summa kommunbidrag	950	912	912
Resultat	0	0	0

Tabell 3. Nämndens driftbudget

Nämndens investeringar

Belopp i miljoner kronor	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Pågående					
Nya objekt	1	1	1	1	1
Summa	1	1	1	1	1

Tabell 19. Nämndens investeringar

Bilaga 1 Styrdokument

I denna bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller mål eller åtgärder riktade till socialnämnden.

Verksamhetsplan Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) 2024–2026

Miljö- och klimatprogram

Mål och budget 2024 med plan för 2025–2026

Program för bostadsförsörjningen (Bostad för alla)

Program för krisberedskap och civilt försvar

Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete

Riktlinjer för upphandling och inköp

Uppsala kommuns program mot våld i nära relationer

Bilaga 2 Uppföljningsplan

Inledning

Uppföljningsplanen är ett övergripande dokument som sammanhållet beskriver uppföljningen av nämndens ansvarsområden. Uppföljningsarbetet är en del i nämndens systematiska arbete för att kontrollera och förbättra kvaliteten inom nämndens ansvarsområden. För att nämnden ska kunna följa om de mål som beslutats kommer att uppnås måste det återkommande finnas en uppföljning av resultat i verksamheten. Uppföljningen utgår från förhållningssätten att nyttan av uppföljningen ska överträffa kostnaden för den, att den ska utgå från tillförlitliga och dokumenterade källor, samt att uppföljningen ska sträva efter att synliggöra och analysera skillnader och därmed upptäcka var det kan finnas förbättringspotential. Skillnader mellan kvinnor och män ska, om möjligt, alltid synliggöras. Andra skillnader kan vara mellan barn, unga och vuxna, mellan geografiska områden och mellan utförare. En viktig aspekt för nämnden är att ta tillvara brukarnas synpunkter på verksamheten.

Nämndens uppföljning

Uppföljning av verksamhetsplan

Nämnden följer upp verksamhetsplanen vid tre tillfällen under året. Vid varje delårsuppföljning och vid årsbokslutet bedömer nämnden i vilken mån den bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges uppdrag och nämndens egna mål, samt nämndens grunduppdrag. Bedömningen baseras på uppföljningen av nämndens åtgärder och – där det är möjligt och lämpligt – även med stöd av indikatorer. Vid behov vidtar nämnden åtgärder för att uppnå önskat resultat. Nämnden följer månadsvis upp volymer och ekonomi kopplat till olika insatser och tar del av redovisningar för olika delar av verksamheten löpande under året.

Uppföljning av ekonomi

Nämnden följer upp det ekonomiska resultatet kontinuerligt under året och redovisar ett månadsbokslut. Det innebär att nämnden varje månad (februari-november utom juni) jämför det ackumulerade resultatet med en periodiserad budget. En helårsprognos fastställs vid delårsbokslut i mars och augusti, vid övriga månadsbokslut ges en indikation på avvikelse till helårsprognosen. Alla kostnader och intäkter ska så långt som möjligt belasta rätt period för att ge rättvisande information om nämndens ekonomiska utveckling. Nämndens verksamheter jämförs också med jämförbara kommuner. En fördjupad uppföljning per verksamhetsområde och delverksamhet sker per mars, per augusti samt i årsbokslut. Den ekonomiska uppföljningen redovisas till nämnden på lägst samma nivå som i budget. I de fall uppföljningen visar avvikelser mot förväntat resultat vidtar nämnden lämpliga åtgärder.

Interkontrollplan

Nämnden upprättar årligen en internkontrollplan för att ge stöd i styrningen av verksamheten och för att vara ett hjälpmedel för att nå verksamhetsmålen. Planen ska försäkra att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt, att

den finansiella rapporteringen och informationen i verksamheten är tillförlitlig och att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, föreskrifter, policyer och riktlinjer. Internkontrollplanen beskriver vad som behöver göras utifrån viktiga risker som framkommit i riskanalysen och varje kontrollmoment i internkontrollplanen följs upp enligt beskriven frekvens och metod.

Genomförd internkontroll redovisas för nämnden i samband med delårsrapport och en sammanställning över genomförda kontroller redovisas till nämnden i samband med verksamhetsbokslut. Resultaten av uppföljningen redovisas årligen till kommunstyrelsen.

Kvalitetsberättelse

Nämnden får genom den årliga kvalitetsberättelsen en samlad bild av hur socialförvaltningen arbetat med att utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten under året som gått, vidtagna åtgärder och uppnådda resultat. Här anges vilket fokus som förvaltningen haft i kvalitetsarbetet under det senaste året och vilka områden som identifieras som prioriterade för kommande år. Kvalitetsberättelsen redovisas för nämnden i samband med verksamhetsbokslutet.

Uppföljning av privata utförare

Nämnden antar årligen en plan för kontroll och uppföljning av privata utförare som syftar till att tillgodose uppföljning och insyn i den verksamhet som via avtal lämnats över till privata utförare. Avtalens utformning är styrande för vilken uppföljning och kontroll som är möjlig och därför är det viktigt att systematiskt följa upp avtalen och de krav som ställs i dessa. Uppföljningen kan därför också förbättra det strategiska avtalsarbetet genom att leda till att de krav som ställs i avtalen verkligen är relevanta och i möjligast mån uppföljningsbara. Uppföljning av privata utförare görs på olika sätt löpande under året samt att ett urval av ramavtal och/eller leverantörer för särskild uppföljning görs utifrån en riskbedömning. Planen för kontroll och uppföljning av privata utförare 2024 kommer att presenteras i ett separat ärende.

Uppföljning på individnivå

De insatser som ges inom socialnämndens ansvarsområde ska vara av god kvalitet och för att säkerställa detta följs insatserna upp regelbundet. Uppföljningen fokuserar på om behovet hos den enskilde är tillgodosett, vilken effekt stödet har fått för den enskilde och hur den enskilde upplever insatsen. Tidpunkten för uppföljningen och hur den ska genomföras bestäms med utgångspunkt i hur situationen ser ut för individen, vilken insats det gäller och vilka mål som ska uppnås. Uppföljningen på individnivå genomförs av den myndighetsutövande socialtjänsten.

Avtalssamverkan med andra kommuner

Nämnden samverkar med andra kommuner i länet rörande socialjour och insatserna Team Maria och IKB. Samverkan mellan kommunerna följs upp genom socialchefsnätverken. Samverkansavtalet med Tierp rörande känsliga ärenden följs upp i dialog med Tierp.

Socialnämnden

Datum:
2023-11-27

Diarienummer:
SCN-2023-00812

Handläggare:
Magnus Tibbing

Internkontrollplan 2024

och analys enligt reglemente 2023

För Socialnämnden

Ett redovisande och aktiverande dokument

Analys av årets internkontroll och plan för kommande år

I reglemente för intern kontroll i Uppsala kommun och kommunens helägda bolag beskrivs hur arbetet med den interna kontrollen ska struktureras och rapporteras till kommunstyrelsen som har det övergripande ansvaret.

Enligt reglementet ska nämnder och bolagsstyrelser årligen lämna in en analys och utvärdering av sina system och rutiner för intern kontroll till kommunstyrelsen. Analysen ska användas för utveckling av den interna kontrollen inom nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsområden. Den används också för utveckling på kommunövergripande nivå.

Nämnder och bolagsstyrelser ska årligen upprätta en internkontrollplan. Planen ska vara ett stöd i styrningen av verksamheten och ett hjälpmedel för att nå verksamhetsmålen. Planen ska försäkra att:

- att verksamheten är ändamålsenlig och resurseffektiv,
- att informationen och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande,
- att verksamheten efterlever lagar, regler, avtal med mera.

Internkontrollplanen beskriver vad som behöver göras utifrån prioriterade risker som framkommit i riskanalyser. I riskregistret framgår om risken omhändertas i internkontrollplanen.

Internkontrollplanen innehåller också två obligatoriska kontrollmoment som identifierats i kommunstyrelsens övergripande riskanalys. Varje kontrollmoment i internkontrollplanen följs upp enligt beskriven frekvens och metod. Resultatet av uppföljningen redovisas årligen till kommunstyrelsen.

Efterlevnad av riktlinje och analys av funktionalitet

Socialnämndens interna kontroll utgår från kommunens reglemente för intern kontroll. Vad gäller nämndens fortsatta processutveckling i uppföljningen av interkontrollplanen bedöms den främsta aktiviteten vara framtagandet av nämndspecifika riktlinjer och bedömningskriterier inom kontrollmomenten, i kombination med anpassade mallar för rapportering av resultat inom respektive moment. Under 2023 har internkontrollen på så sätt blivit enklare och mer strukturerad, men har också getts större redundans. Genom att säkerställa fullständig tydlighet om hur förvaltningens kontroller ska genomföras och bedömas, oavsett vilken person som genomför kontrollen, höjs validiteten i kontrollernas resultat.

Den interna kontrollen består dels av nämndens internkontrollplan, dels av andra kontroller så som kollegial granskning, uppföljning av attestreglemente eller uppföljning av externa leverantörer.

Organisation och ansvar för arbetet med intern kontroll

Socialnämndens interna kontroll är organiserat utifrån reglemente för internkontroll där nämnden har det övergripande ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde.

Förvaltningsdirektören ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande regelverk och för att den ekonomiska förvaltningen och bokföringen sköts på ett betryggande sätt. För den interna kontrollen finns särskilt utpekad ansvarig som leder arbetet med interkontrollplan och uppföljning av internkontroll.

Kvalitetsutvecklare ger stöd till förvaltningen i kvalitetsfrågor, avvikelshantering, synpunktshantering,

dokumentation, kartläggning av processer och framtagande av rutiner och andra uppföljningar. Den interna kontrollen är en viktig del i styrningen av verksamheten som ger underlag för verksamhetsutveckling.

Socialnämnden strävar att vara aktiv i riskanalys-/hantering, oavsett om sammanhanget är internkontroll och riskregister, i den omvärlds- och invärldsanalys i samband med framtagande av verksamhetsplan, eller i det operativa genomförandet av nämndens uppdrag.

Utveckling av intern kontroll

Socialnämndens internkontrollplan har tagits fram i samförstånd och samråd mellan nämnd och förvaltning.

De kontrollmoment som omfattades av internkontrollplanen för 2023 bedöms fortsatt fånga in ett tvärsnitt av nämndens verksamheter och i hög grad fortsatt vara relevanta. Vid framtagandet av internkontrollplan för 2024 framkom inte andra kontrollmoment som både bedömdes vara praktiskt möjligt att systematiskt genomföra och samtidigt vara träffsäkert i att stävja de identifierade riskerna.

Interkontrollplanen avseende 2023 har anpassats i linje med de obligatoriska och rekommenderade kontrollmoment som samtliga nämnder har att ta hänsyn till. Essensen i kontrollmomenten 2024 är därför oförändrad jämfört med 2023. Ett kontrollmoment som inte längre bedöms vara relevant har tagits bort i internkontrollplanen för 2024, och ett kontrollmoment har flyttats till ett annat kontrollområde, där den bedöms bättre passa in.

Socialnämndens interkontrollplan avser att omfatta kontroller som motiveras av en sammantagen bedömning av de risker som identifierat i respektive process såväl som vilken konsekvens förverkligandet av risken skulle kunna innebära. Det pågår ett kontinuerligt arbete att identifiera risker i verksamhetens processer, och som komplement finns förvaltningens gedigna arbete med uppföljning och parallell internkontroll inom andra områden än de som omfattas av interkontrollplanen. Under 2023 har socialnämndens riskregister uppdaterats, och i samband med detta arbete har kopplingen mellan riskregister och internkontrollplan förtydligats.

Begrepp som används i internkontrollplanen

Kontrollområde	Områden som det ska finnas kontrollmoment inom. Det finns fyra kontrollområden: <ul style="list-style-type: none"> - Kontroller av system och rutiner - Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut - Finansiell kontroll - Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv
Riskbeskrivning	Beskrivning av den risk som ligger till grund för kontrollmomentet. Hämtas från riskregistret.
Kontrollmoment	Konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller i vissa fall eliminera riskerna. Kontrollmomenten kan antingen vara förebyggande eller upptäckande och korrigerande. Förebyggande kontrollmoment är åtgärder för att undvika att brister uppstår. Upptäckande och korrigerande kontrollmoment hjälper nämnden/bolagsstyrelsen att se om riskerna har lett till de händelser som kan befaras och visar på vilka åtgärder som behöver vidtas för att komma tillrätta med bristerna.
Kontrollmetod	Beskrivning av hur, när och hur frekvent kontrollmomentet ska genomföras.
Tidpunkt för rapportering	Tidpunkt då kontrollmomentet ska rapporteras till nämnd/bolagsstyrelsen.

Tabell 1. Begrepp som används i internkontrollplanen.

Risker och kontrollmoment

Nämnden uppdrar åt förvaltningen att utse kontrollansvarig för respektive kontrollmoment.

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
Efterlevnad av regler, policyer och beslut	Bristande kunskap om delegationsordning eller andra omständigheter leder till att tjänsteperson utan mandat beslutar i ett ärende. Detta innebär att beslutet är ogiltigt och kan även medföra att beslutet är felaktigt och leda till bristande rättssäkerhet samt förtroendeskada.	Kontroll att beslut fattas inom ramen för gällande delegationsordning. 1. Att beslut fattas av utsedd delegat. 2. Att delegationsbeslut anmäls till nämnd inom skälig tid.	Ett stickprov om 5 ärenden tas fram ur diariet. Stickproven ska gälla ärendetyper där det finns beslut som fattas på delegation. De valda besluten jämförs mot delegationslistor.	Bokslut april, bokslut augusti, årsbokslut
Finansiell kontroll	Om upphandlingspolicyn inte följs kan det leda till dyrare inköp och bristande rättssäkerhet. Risk för att bryta mot LOU.	Direktupphandlingar görs i enlighet med kommunens upphandlingspolicy.	Stickprov på tio köp/placeringar och tillhörande förfrågningsunderlag.	Årsbokslut
Finansiell kontroll	Bristande kunskap om delegationsordning eller andra omständigheter leder till att tjänsteperson utan mandat beslutar i ett ärende. Att beslut fattas av annan än delegat kan leda till förtroendeskada, äventyrad rättssäkerhet samt ekonomiska konsekvenser.	Kontroll att beslut är fattat inom ramen för gällande delegationsordning i fall där beslutet omfattar köp av verksamhet eller arvodering till uppdragstagare.	Stickprov av 15 underlag/registreringar	Bokslut april, bokslut augusti, årsbokslut

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
Finansiell kontroll	På grund av t.ex. bristande rutiner eller oegentligheter beviljar kommunen medel till verksamheter som inte är berättigade till medel eller till sådana som inte är effektiva eller ändamålsenliga. Mottagande organisationer kan också använda bidrag till andra ändamål än vad som framgår av beviljad ansökan. Detta leder till felaktig användning av kommunens medel och till lägre förtroende för kommunen.	Kontroll av att utbetalningar av bidrag till organisationer (t.ex. föreningar) går rätt till. Stickprov genomförs av att organisationen redovisat tilldelade medel på det sätt nämnden bestämt och av att bidraget använts i enlighet med beviljad ansökan.	Stickprov bland tilldelade föreningsbidrag, att relevanta riktlinjer och/eller rutiner efterlevts.	Årsbokslut
Finansiell kontroll	Om avropsordningen inte följs kan det leda till dyrare inköp och bristande rättssäkerhet. Brott mot LOU.	Kontroll av om avropsordningen följs för befintliga ramavtal.	Stickprov på tio köp/placeringar där avsteg från avropsordningen gjorts.	Bokslut augusti
Finansiell kontroll	Felaktiga hantering av arvode till uppdragstagare kan leda till konsekvenser för brukare, ekonomi och leda till förtroendeskada.	Kontroll att arvode till uppdragstagare utbetalas i enlighet med förvaltningens riktlinjer	Stickprov minst 20 ärenden som erhållit arvode, avseende att ersättning utgår enligt riktlinjer för ersättningsnivåer samt att arvodet utbetalas till rätt person	Bokslut april

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
Finansiell kontroll	Om förvaltningens köp av huvudverksamhet sker utanför ramarna för avtalen med leverantörerna kan det medföra ekonomiska konsekvenser och leda till förtroendeskada	Kontroll att verksamhetskostnader vid köp av huvudverksamhet sker enligt avtal och har korrekta fakturaunderlag	Stickprov om minst 20 fakturor avseende korrekt specifikation, belopp, samt att kostnaden stämmer per ett giltigt avtal	Bokslut augusti
Finansiell kontroll	Nämnden identifierar och/eller återsöker inte de stadsbidrag kommunen har rätt till vilket gör att kommunen går miste om stora belopp.	Kontroll av att återsökningsbara statsbidrag sökts i rätt tid och beviljats.	Kontroll av återsökningsunderlag och att medel/pengar kommit till kommunen.	Årsbokslut
Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv	Om kommunens policy för representation inte upprätthålls riskerar det att orsaka förtroendeskada	Kontroll att förvaltningens representationskostnader följer kommunens policy och har korrekta verifikat	Stickprov om tio fakturor	Bokslut april, bokslut augusti, årsbokslut
Kontroller av system och rutiner	Det går inte att hitta handlingar och följa ett ärende vilket försvårar för insyn och eget arbete.	Kontroll av att handlingar registreras enligt regelverket och är sökbara.	Stickprov om cirka 15 handlingar. Kontroll av handlingar på webben. Finns något som är sekretessbelagt (i namnet), personuppgifter utifrån GDPR (i namnet), obegripligt/otillräckligt som namn, överensstämmande med innehåll?	Årsbokslut

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
Kontroller av system och rutiner	Brott mot sekretessen, känsliga uppgifter riskerar att läcka ut.	Kontroll av intern sekretess i genom loggningskontroll av användare i verksamhetssystemet	Stickprov av användare, minst 10 %	Bokslut april, bokslut augusti, årsbokslut
Kontroller av system och rutiner	Brott mot sekretessen, känsliga uppgifter riskerar att läcka ut.	Kontroll av intern sekretess i genom loggningskontroll av ärenden i verksamhetssystemet	Stickprov av ärenden, minst 10 %	Bokslut april, bokslut augusti, årsbokslut
Kontroller av system och rutiner	Det råder oklarhet om vilken information som är viktig för verksamheten samt hur ansvaret för informationen uttrycks vilket leder till att risker inte identifieras och att skyddsåtgärder inte vidtas vilket i sin tur leder till störning eller avbrott i produktionen.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att ansvaret för information följer verksamhetsansvaret och att informationstillgångar är inventerade.	Kontrollera att delegations- och arbetsordning uttrycker ett mandat och ansvar som stödjer en ändamålsenlig informationshantering. Kontrollera att informationstillgångarna är inventerade genom att följande är genomfört: - informationshanteringsplanen är beslutad, kommunicerad och hålls aktuell, samt att - artikel 30-registret över personuppgiftsbehandlingar är upprättat och hålls aktuellt.	Årsbokslut

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
Kontroller av system och rutiner	Brister i kunskap, rutiner och system riskerar felaktig hantering av lön och ersättningar. Felaktiga löner är negativt ur arbetsgivarperspektivet då medarbetare får minskat förtroende för kommunen som arbetsgivare. Dessutom uppstår merkostnader för extrautbetalningar, felaktiga löneskulder och merarbete för både chefer och medarbetare inom löneservice.	Säkerställa att förvaltningen har rutiner och kompetens för att stödja att chefens ansvar i löneprocessen, från rätt indata till korrekt utbetalad lön, fungerar korrekt.	HR-chef säkerställer att förvaltningens chefer har kompetens och följer rutiner avseende löneprocessen.	Årsbokslut
Kontroller av system och rutiner	Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet.	Kontroll av att behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar är inventerat. Nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och prövade.	Kontrollera att det finns ett dokumenterat underlag (från t.ex. riskanalys, kontinuitetshantering) som beskriver behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar. Kontrollera att rutiner och planer är testade och utvärderade.	Årsbokslut

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
Verksamhetskontroller	Brister i dokumentationen kan medföra att beslut fattas på ett otillräckligt eller felaktigt underlag, vilket kan leda till att medborgarna får fel insatser eller inga insatser beviljade.	Att handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling har dokumenterats. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. Det framgår av bestämmelserna i 11 kap. 5 § SoL.	Granskning av social dokumentation genom att stickprov av ärenden, vilka kontrolleras utifrån en kvalitetschecklista.	Bokslut augusti
Verksamhetskontroller	Den enskilde riskerar att inte få den hjälp och det stöd den behöver. Nämndens resurser riskerar att inte användas effektivt.	Individutskottet kontrollerar ärenden gällande: - beslut att inte inleda utredning - beslut att avsluta utredning utan åtgärd.	Inför varje ordinarie individutskott tar justeraren i individutskotten ett stickprov om minst tre ärenden. Genomförd kontroll redovisas månadsvis i protokollen för individutskotten och sammanställs per delår i april och bokslut vid uppföljning av internkontrollplan. Enhetschefer redogör för stickproven av ärenden och bistår individutskotten i kontrollen.	Bokslut april, bokslut augusti, årsbokslut

Tabell 2. Risker och kontrollmoment.